

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inzerati po dogovoru.

Inzerati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Znaten uspeh v borbi proti davku na zaslužek ročnih delavcev.

Vstrajna borba naših poslancev za odpravo krivičnega davka na zaslužek delavcev je rodila prvi znatnejši uspeh.

Ko je poslanec dr. Gosar vložil svoj znani predlog, da se razveljavi oni člen zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece april—julij, ki govorijo o tem davku ter je svoj predlog v zbornici vsestransko utemeljil, kakor smo svoj čas poročali, je finančni minister takoj izjavil, da hoče ta davek omiliti. Izdal je res kmalu nato nove predpise o pobiranju tega davka. Ti predpisi so sicer prinesli nekatere olajšave. Tako so n. pr. bili že po teh določbah oproščeni tega davka delavci do 18. leta. Glede industrijskih delavcev vobče pa je bilo določeno, da se v njihov zaslužek ne vračunajo različni naravni prejemki, kakor stanovanje, premog itd. Samo, če dobiva industrijski delavec pri svojem delodajalcu tudi hrano, naj bi se ta vračunala v davku podvrženi zaslužek. Ravno tako je bilo določeno, da so tega davka prosti poljedelski delavci, razven kolikor delajo v večjih skupinah pod skupnim nadzorstvom.

Vse te olajšave seveda ne bi mogle zadovoljiti delavstva. Kajti glavno breme, ki ga je ta davek naložil delavstvu, je ostalo še naprej neolajšano.

Naši poslanci so zaradi tega svojo akcijo vztrajno nadaljevali. Pripravljali so med člani finančnega odbora razpeloženje za odločen nastop proti temu davku na seji finančnega odbora, kjer so imeli razpravljati o novih predpisih glede pobiranja tega davka. Poslanec dr. Gosar je poleg tega ponovno interveniral pri ministru financ in zahteval, da pride stvar čimprej v razpravo. Opozoril je pri tem finančnega ministra na glavne točke, zaradi katerih je ta davek nesprejemljiv.

Vsled vednega opozarjanja na krivičnost novega davka in na nujno potrebo, da se temeljito preuredi, je zanimanje za to med poslanci vedno bolj rastlo. Finančni minister je končno uvidel, da se ne bo mogel ustavljati naraščajočemu pritisku in vedno ostrejšim zahtevam, da v tej točki odneha. Zato je zadnji dan, preden so bile dvanajstine sprejete, naenkrat predložil zbornici nov predlog, po katerem se davek na zaslužek ročnih delavcev znatno ublažuje.

Glavne določbe tega predloga so:

1. Zaslužek do 5000 Din letno se smatra kot davka prost eksistenčni minimum.
2. Sezonski poljedelski delavci so tega davka popolnoma oproščeni.
3. Ravnofako so tega davka prosti delavci, ki so pod 18 in nad 65 let stari.
4. Državni davek na zaslužek ročnih delavcev z invalidskim davkom in komero vred znaša ne glede na višino zaslužka 3.3 odstotke.

Tudi ta uspeh sicer še nikakor ne zadovoljuje, ali uspeh je vendarle in davčno breme je delavstvu vsaj kolikorolajšano. Doseženo je vsaj to, da so novega davka oproščeni poljski delavci, ki so nasplošno največji siromaki in da velja za delavce tisti eksistenčni minimum, kakor za dru-

ge ljudi pri osebni dohodnini. Po tem bodo odslej delavci plačevali približno ravno toliko državnega davka, kakor so dosedaj plačevali osebne dohodnine. (Tisti, ki zaslužijo mesečno nad 1000 Din, bodo v tem pogledu morda celo nekoliko na boljšem.)

Seveda velja to le za nekatere primere. Nasplošno ostane novi davek za večino delavstva še vedno nesorazmerno težko breme. Zlasti bodo hudo prizadeti tisti, ki dosedaj osebne dohodnine vobče niso plačevali, čeprav bi jo strogo po zakonu morali plačevati. Te izjeme bodo prenehale in bo moral vsakdo, ki ima nad 5000 Din letnega zaslužka, plačevati davek. — Zlasti pa bodo po novem davku prizadeti posli vseh vrst, ker se jim vračuna v zaslužek tudi hrana, stanovanje itd.

Jasno je torej, da bo borba proti delavskemu davku trajala dalje. Naši poslanci imajo v tem pogledu vse pripravljeno in pri prvi seji finančnega odbora, kjer ima priti v razpravo prvotni dr. Gosarjev predlog, da se ta davek popolnoma odpravi, se bo stvar nadaljevala.

Predvsem bo treba vztrajati na tem, da se tako zvani eksistenčni minimum zviša na 20.000 Din. To zvišanje bi se moralo izvršiti tudi pri osebni dohodnini. Toda tudi, če bi finančni minister tukaj ne hotel odnehati v polnem obsegu, mora storiti to pri delavskem davku. Zakaj delavci po večini nimajo poleg zaslužka nobenih drugih dohodkov. Tako zvani eksistenčni minimum mora biti pri njih prav zaradi tega v resnici tak, da se da od njega vsaj za silo živeti. Za to pa je danes tudi 20.000 Din na leto vsaj povprečno gotovo premalo.

Druga zahteva je, da se naravni prejemki ne uračunajo v davku podvrženi dohodek, oziroma da se to stori po dovolj nizkih cenah. Tako, kot je sedaj, bodo zlasti posli morali plačevati od svojega skromnega zaslužka razmeroma visok davek.

Dalje gre za to, da se novi davek izvzame od samoupravnih doklad. Poslanec dr. Gosar je takoj, ko je finančni minister predložil zbornici svoj novi predlog o tem davku, interveniral v zbornici pri ministru financ in ga opozoril na nevarnost, da bodo morali delavci ponekod plačevati še enkrat toliko davka, nego jim ga predpisuje ministrov predlog. Toda finančni minister je dejal, da je pač že dovolj popustil in da ne more več svojega predloga izpreminjati. Tudi v tej točki bo torej trajala borba dalje.

Ako pa bi ne bilo mogoče doseči, da se zakon o delavskem davku izspremeni, bo treba delati na to, da bodo naše občine in okrajni zastopi pri določanju doklad na državne davke izvzeli od tega delavski davek. To jim menda ne bo težko storiti. Občine in okrajni namreč s tem nič ne izgubijo, ker ne smejo nalagati doklad na osebno dohodnino, katero so delavci dosedaj plačevali.

Tak je torej trenutni položaj v tem vprašanju. Treba bo še veliko dela, da se popravi, kar je še popraviti treba. Da pa se z vstrajnim in doslednim delom da vendar le nekaj doseči, to nam jasno kaže sedanji uspeh, katerega bodo vsi delavci brez razlike strank gotovo z veseljem pozdravili. Prepričani smo, da se ne bodo branili koristi, ki so jim jo priborili naši poslanci, tudi različni socialistični in komunistični »prijatelji«, čeprav so dr. Gosarja zaradi njegovega predlo-

ga napadali in mu podtikali različne demagoške namene, namesto, da bi njega in vse naše poslance v tem boju podpirali.

To naglašamo posebej zaradi tega, ker so se vsa socialistična, komunistična in ne vemo še kakšna »delavska« glasila vedla ob tej priliki, kakor da se stvar njih in njihovih čitateljev sploh ne tiče. To si velja dobro zapomniti. Radovedni smo samo še, če bodo ti delavski listi sploh imeli pogum povedati svojim čitateljem, kako je sedaj s stvarjo. Najbrže se bodo pri tem zatekli, prav kakor naši liberalni listi, k »javnemu mnenju« ter bodo pisali, da se je finančni minister tega ustrašil in zato popustil. Saj je nekaj resnice na tem. Samo vprašanje je, kdo je to javno mnenje delal. Socialisti in komunisti s svojim molčanjem gotovo ne.

Pa naj bo to že kakorkoli. Mi kličemo našim poslancem samo to:

Vstrajajte pogumno naprej, dotlej, da se popravi slednja krivica, ki sta jo prejšnja in sedanja reakcionarna vlada zagrešila nad delavstvom!

Politični pregled.

DOMA.

Pretečeni teden je bil pri nas politično precej živahen. V parlamentu so bile sprejete dvanajstine za mesec avgusta do novembra. Za delavstvo so te dvanajstine važne zlasti v dveh točkah.

1. Prinašajo znatno olajšavo davka na ročni zaslužek delavcev. O tem poročamo podrobneje na uvodnem mestu. Tu poudarjamo samo to še ponovno, da se imamo za ta uspeh zahvaliti izključno le vztrajnemu delu naših poslancev in da različni socialistični in komunistični listi, ki se tako radi izdajajo za edino prave delavske prijatelje, niso pri borbi za odpravo oz. omiljenje tega davka nič sodelovali.

Druga točka pa je pooblastilo ministra za socialno politiko, da sme delavsko zavarovanje za starost določiti nov rok. Po zakonu o zavarovanju delavcev bi se namreč moralo starostno zavarovanje že letos izvesti. Ker pa je ministrstvo za socialno politiko samo v rokah reakcionarnih radikalov, ni v tem pogledu ničesar pripravilo, sedaj pa je dobil minister v zakonu o dvanajstinah pooblastilo, da lahko stvar odloži, dokler mu drago. Na ta način se bo pri nas polagoma vsa delavska zakonodaja razveljavila ali vsaj brezuspešila.

Tretja točka pa se tiče v prvi vrsti rudarjev in kovinarjev. Minister za šume in rude ima namreč v zakonu o proračunskih dvanajstinah pooblastilo, da sme izdati naredbo o bratovskih skladnicah. Izgleda torej, da bo sedanji dr. Žerjavov pravilnik o bratovskih skladnicah razveljavljen in da bo namesto njega izdal minister za šume in rude nov pravilnik. Z ozirom na to pooblastilo je posl. dr. Gosar interveniral pri ministru za šume in rude dr. Nikiču in ga vprašal, če je izdelal v tem pogledu kakšne predloge oz. če ima sploh v tem pogledu že kak načrt. Minister mu na to seveda ni vedel ničesar odgovoriti.

Zelo važen dogodek zadnjega tedna je bila razprava v zakonodajnem odboru o tiskovnem zakonu. Kakor znano, namerava vlada z novim tisk. zakonom ukleniti v trde okove ves opozicionalni tisk. Opozicionalni po-

slanci so se zaradi tega v zakonodajnem odboru ves čas ostro borili proti temu zakonskemu načrtu, zadnji teden pa je ta borba dosegla svoj višek. V terek je bil tiskovni zakon sprejet od plenuma zbornice. Sprejet je bil tudi zakon o jugoslovanskem Pantheonu. Pri glasovanju je vsa opozicija zapustila v znak protesta zbornico.

S tem je zaključeno parlamentarno zasedanje do jeseni in ni v tem času po vsej priliki pričakovati nobenih važnih političnih dogodkov.

France Žužek:

Kmetstvo - delavsko vprašanje.

(Referat na I. kongresu krščanskih socialistov v Ljubljani.)

Zapletenost vprašanja.

Tovariši in tovarišice! Kmetstvo-delavsko vprašanje! — Pri nas še neizgovorjena beseda in zato dvakrat težka.

In zares! Kdor je vsaj nekoliko poizkusil prodreti v tajno tega zamotanega najnovejšega problema našega malega naroda, — ta bo pač priznal, da je v tem kratko odmerjenem času absolutno nemogoče, podati popolnoma nazorno sliko o kmetstvo-delavskem vprašanju Slovenije, da se stanja kmetstvo-delav. sloja v celi naši državi kar enostavno izognemo. Ta I. kongres krščanskih socialistov naj bi namreč skušal spustiti v temno noč kmetstvo-delavskega vprašanja nekaj žarkih raket, ki naj nas prepričajo, široki javnosti pa pokažejo, da je morda prav to vprašanje vogelni kamen, ki bo delovnemu ljudstvu Slovenije ali v padec ali pa v vstajenje.

Zemlja slovenska je majhna in nerodovitna.

Nekoč sem prisostvoval zanimivemu razgovoru, odkod pojav, da ima slovensko ljudstvo ta veliki talent, da se v razmeroma kratki dobi brez posebnih težav dobro nauči tujih jezikov. Prvi je trdil, da izvira ta lastnost od tod, ker ima Slovenija prav poseben zemljepisen položaj, ker se skozi stoletja sem križajo preko naše domovine trgovske ceste od juga proti severu, od vzhoda na zapad in obratno. In ker je bil naš narod vsled tega nehote v neprestanih stikih s tujerodnimi elementi, si je polagoma sam po sebi pridobil dar jezikov.

Drugi je trdil, da ni tako, marveč čisto drugače. Ko je bil namreč Gospod Bog ustvaril svet in ga razdelil med najrazličnejše narode, zagleda poleg sebe žalostnega moža. »Kaj ti je, Janez?«, ga vpraša, »da si tako žalosten?« »Najmanjši del zemlje sem dobil,« je odgovoril Janez. »A še ta je kamnita, gričasta, resasta, mahovita in nerodovitna. In pa mnogo otrok imam, zato me srce boli, Gospod!«

Gospod Bog pa je položil roko na Janeza, rekoč: »Ne bodi plah. Res je, da sem ti dal malo zemlje, da je še ta nerodovitna in da imaš mnogo otrok. Ali eno sem ti dal, kar bo nedostajalo vsem drugim narodom sveta, — talent namreč, da si boš v vseh jezikih lahko služil kruh.«

Prispodoba je to. — lepa, skoro resnična. In če bi Oton Župančič danes znova zapel »Dum«, himno naših težakov, bi pač ne mogel zapeti samo: »Tamkaj v Ameriki, tamkaj v

Westfaliji so nam izginili; — več ne doseže jih naše oko... kajti sinovi siromašnega slovenskega delovnega ljudstva napolnjujejo danes Belgijo in Francijo, južno Ameriko in Avstralijo, v Kitaju so in na Japonskem, v Afriki pa se radi koščka plesnjivega prepečenca bore proti Kabilom za interese francoskega kolonialnega imperializma in velekapitalizma.

Kmeto-delavsko vprašanje obstoja!

Jasno nam je vsem skupaj, da je nemogoče bodi katerokolisibodi socialno vprašanje narediti, umetno skonstruirati. Bilo bi tudi povsem prazno delo. Vsako tako vprašanje mora namreč nastati samo iz sebe. To se zgodi šele tedaj, ko se začne prizadeti socialni sloj bolj ali manj jasno zavedati, da je socialno zastavljen in da se mu gode socialne krivice. V Sloveniji imamo n. pr. od prevrata sem »Poselsko zvezo«, strokovno organizacijo hišnih in gospodinjinskih poslov. Nastala je vsled tega, ker so se naše služkinje začele zavedati, da je zanje krivično spati po pralnicah, drvarnicah ali celo za dimniki in da jim je že vsled dostojanstva človeške osebnosti treba zagotoviti neke večje zakonite pravice, ko vendar tudi njihove dolžnosti niso baš majhne. V južnih krajih naše države, ali kje v Afriki take organizacije biti ne more, ker manjka glavni predpogoj, — zavest socialne zastavljenosti.

In mi danes lahko trdimo, da se slovensko siromašno kmeto-delovno ljudstvo svojega slabega, ponekod nevzdržnega položaja zaveda. (Odobranje.) Če bi ne imeli nobenega drugega dokaza, potrjujejo to trditve lanske občinske volitve, ko je siromašno kmeto-delovno ljudstvo postavljalo svoje kandidatne liste za občinske zastope celo v krajih, kamor ni nikdar stopila noga agitatorja in kamor propagatorjeva beseda še ni segla. (Odobranje.)

Zato je naloga I. kongresa krščanskih socialistov, da pribije: **Kmeto-delavsko vprašanje v Sloveniji obstoji.** (Burno odobranje.)

(Dalje prihodnjič.)

Jugoslovanska strokovna zveza.

Shod kršč. soc. delavstva se vrši v Celju v nedeljo, dne 9. avg. ob 9. dop. pri Belem volu v dvorani. Na shodu poroča tov. France Žužek iz Ljubljane. Povabljen je tudi g. poslanec dr. Hodžar. Vabljeni v velikem številu.

Vabilo.

na sejo vodstva Jugoslovanske strokovne zveze, ki se vrši v nedeljo, dne 9. avgusta ob pol deveti uri dopoldne v spodnjih prostorih I. Delavskega konzumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg št. 2. Ker se bo obravnavala zelo važna zadeva, je polnoštevilna udeležba delegatov zvez dolžnost.

J. Gostinčar l. r., Iv. Gajšek l. r.,
predsednik. gl. tajnik.

Strokovna zveza rudarjev.

Zagorje ob Savi. Strokovna rudarska skupina Zagorje sklicuje občni zbor za dan 9. avg. ob 3. pop. v dvorani Zadržnega doma. Tovariši rudarji, udeležite se občnega zborna polnoštevilno, ter pripeljite še neorganizirane somišljenike. Na občnem zboru se bodo reševala važna društvena opravila. Pridite gotovo! — Odbor.

II. internacionalni kongres krščanskih rudarjev se je vršil v začetku julija t. l. v Zenevi. Kongresa so se udeležili zastopniki rudarjev iz Nemčije, Avstrije, Holandske, Belgije, Francoske, Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Italije, Jugoslavije in Španije. Internacionalna zveza kršč. rudarjev šteje 400.000 članov. Kongres si je stavil nalogo, podati pregled o delavnih razmerah in plačah rudarskega delavca in njegovih zvezah v različnih deželah. Iz zdravstvenih ozirov se je zahteval 7 urni delavnik, kakor je vpeljan že sedaj na Angleškem. Na kongresu so se vršila tudi predavanja o zavarovanju proti nezgodam in brezposelnosti.

Zveza javnih nameščencev.

Organizacija javnih nameščencev, somišljenikov SLS opozarja svoje člane, da nemudoma poravnajo zaostanek na članarini, ker brez rednih prispevkov društvo ne more uspešno delovati v interesu javnih nameščencev. Opozorjamo, da znaša članarina za leto 1925. 12 Din ter da je poleg »Slovenca« društveno glasilo »Pravica«. — Načelstvo.

Državni cestarji.

Izlet članov društva na Brezje. Že na zadnjem občnem zboru društva je bilo sklenjeno, da priredi društvo letošnji izlet na Brezje. V sporazumu s skupinami se vrši isti na praznik Vnebovzvetja M. D. v soboto 15. t. m. Udeleženci naj se pripeljejo z jutranjimi vlaki do postaje Otoče. Ob 10.

uri dopoldne se vrši sestanek članov in razgovor, nato pa seja načelstva društva. Tovariš tajnik bo dal ob tej priliki razne informacije članom. Udeležite se v velikem številu. — Tajništvo.

Vsem skupinam društva. Blagajniki naj pošljejo član. za III. četrtletje po starih položnicah. Ako rabi katera skupina tiskovine, naj sporoči tajništvu.

Zveza papirniškega delavstva.

Borbe hočejo. Po enoletnem odmoru je papirniško delavstvo zopet v boju ali vsaj tako je pretekli teden izgledalo. To pot pa ne gre samo za zahteve, temveč gre za važnejše vprašanje, za delavske zaupnike. Uprava Združenih papirnic je pozvala inspekcijo dela, da naj se izjavi, če je smatrati dosedanje obratne zaupnike kot zaupnike po zakonu o zaščiti delavcev. Namen je prozoren, podjetje hoče dobiti proste roke glede obratnih zaupnikov. Delavski zaupniki so bili o tej zadevi tudi zaslišani po inspektorju dela. V istem času pa ima delavstvo vložene svoje interne zahteve, za katerih razpravo je od delavstva stavljen rok že zdavnaj potekel. Na zahtevo uprave je inspektor takoj zaslišal zaupnike, o razpisu razprave pa ni ne duha ne sluha.

Poleg vsega tega pa so tudi razmere v obratu precej spremenile. Razne nepotrebne šikane in odredbe že dalje časa razburjajo zaposleno delavstvo. Vse to je povzročilo sklep delavstva, da da svojem stališču izraza na shodu pred tovarno, kar je v soboto 1. avg. tudi storilo. Shod je bil prava strokovna manifestacija papirniškega delavstva, s katero je delavstvo dostojno in stvarno dalo duška ogorčenju proti neznosnim razmeram v tovarni. Poročevalci na shodu so se držali strogo stvari, poudarili enotnost delavstva, stvarnost ev. boja in solidarnost ostalih strok do papirniškega delavstva.

Shod je izzvenel:

1. Mi ne bomo in ne forsiramo boja, če pa podjetje hoče boj, smo vedno pripravljeni ga sprejeti in ga z uspehom izvojevati.

2. Delavski zaupniki so bili priznani, če se jih nadalje ne priznava, bomo sami dovolj močni, da izbojujemo njih upoštevanje in priznanje, ne dopuščamo pa, da bi se jih omalovaževalo ali odpuščalo.

3. Razprava o internih zahtevah se mora sklicati v roku 14 dni.

Iz vsega tega je posneti: Papirniško delavstvo stoji s svojo organizacijo na braniku, vedno pripravljeno, za mirno razpravo, pa tudi najostrej-

ši boj. In sedaj ima podjetje prosto pot, naj voli, delavstvo bo znalo braniti pridobljene pravice in s stvarnim bojem priboriti si novih uspehov ter ščititi svoje zaupnike.

Društvo slovenskih organistov.

Leskovec pri Krškem. Dne 21. julija je bil tukaj dobro obiskan dek. sestanek organistov. Sestanka so se udeležili tudi trije člani našega društva iz Celja in sicer: tov. Bervar, Klančič in Rastočnik. Sestanka se je hotelo udeležiti še več tovarišev, pa je baje mnogim bilo od gotove strani zabranjeno. Imena tistih gospodov, ki svojim organistom prepevajo obiske sestankov, zaenkrat zamočimo. Ali taki gospodje res mislijo, da smo mi sužnji? Povdarjamo, do smo svoboden stan, vemo sedaj, kake so naše pravice, akoravno smo zanje precej pozno zvedeli in se jih bomo tudi poslužili v polni meri. Naše delovanje v cerkvi je za versko življenje gotovo velikega pomena. Pa tudi nobena slavnost v cerkvi ali zunaj nje se brez našega sodelovanja ne more izvršiti. Kjer pa bodo po cerkvah potihnilo veličastni glasovi orgel in prenehalo ubrano zborovo petje, se bodo iste cerkve začele prazniti. Zelo razveseljivo je dejstvo, da so vrste tistih gospodov, ki znajo naše delo prav ceniti, vedno gostejše. Take gospode mi visoko cenimo in spoštujemo. Saj je naše delovanje v njihovim v tesni zvezi. Le z roko v roki bomo mogli ustreči vsem zahtevam današnjega časa.

Nekaj se sliši o revizorjih, ki hodijo že okoli Ljubljane in pregledujejo delo organistov. Mi pa pravimo: Najprej nam dajte stanu primerno eksistenco, potem pa lahko pridejo revizorji. Dokler pa naše gnotne razmere niso urejene, revizorje odklanjamo.

Na sestanku smo dalje razpravljali o raznih zadevah, ki se tičejo našega poklica. Gotovo še mnogo tovarišev ne ve, da morajo biti pri bol. blagajni in pri pokojninskem zavodu zavarovani in da so zato dolžni skrbeti njih delodajalci, katere v slučaju bolezni nezavarovanega organista ali njegovih svojcev zadenejo vsi stroški. Vidi se, da tudi delodajalci niso v tem oziru dobro poučeni. Ker gospodje delodajalci dostikrat niso na jasnem sami, kaj je nam treba, bi bilo zelo priporočljivo, da na svojo dek. konferenco povabijo katerega dobro poučenega tovariša izmed nas. Na ta način bi se dale naše razmere najboljše pretresti in bi se najlažje zedinili. Tov. Greiland nam je za sklep zapel dve umetni pesmi s spremlje-

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in dá poleg tega še 3% popust! Svoji k svojim!

A. Marby:

Hanka.
Lužiško-srbska povest.

6

»Hanka?« To edino besedo, kakor bi bila samo to razumela, je kmetica ponovila.

»Ti da si zares naša Hanka?« je nadaljevala v lužiško-srbsčini in uprla svoj temni pogled v Hankino obleko, »pa prihajaš v taki maškeradi k svojim starišem in govoriš svoji materi v jeziku, ki ga ne razume?«

Kakor mrzla slana je padlo na Hankino srce. Ali je zaslužila tako neprijazen sprejem? S silo je premagala občutek, ki je uporno rasel v njej, in je skromno dejala: »Ne bodi huda, mati, nisem takoj mislila na to, ker...«

»Pojdi k očetu!« je segla stara žena na kratko hčeri v besedo, potem ko se je prepričala, da ne bo še takoj voza, ki je počasi vozil Hankine stvari.

Župan Ljuboš — dokler ni bil popolnoma oslabil, je opravljal župansko čast — je pričakoval Hanka že ure in ure z rastočim hrepenenjem. Ko se mu je zdelo — in zbog pazljivosti je še ostreje slišal — da čuje neke tuje glasove in takoj nato korake, ki so prihajali preko dvorišča, se je dvignil in šel proti vratom s skoro mladeniško hitrostjo, ne da bi tipal z iztegnjeno roko v znani okolic. Njegova širokopleča, orjaška postava — glava mu je segala skoro do nizkega stropa v sobi — ni po svoji zunanosti kazala nobene slabosti. Nekdanji kirasir se je nosil še popolnoma ravno; samo na

¹ Največji vojak v bivši nemški armadi.

sencih gladko počesani, snežnobeli, gosti lasje, ki so padali globoko na tilnik, so izdajali starca. Po teze njegovega obraza je dičila zdrava, sveža barva; visoko, krasno zaobljeno čelo je izražalo razboritost, krepko odločnost, pa tudi dobrotljivost srca, ki je vzbujala zaupanje.

Praden je starec dosegel hišna vrata, so se ta bila že odprla. Prag je oklevaje prestopila Hanka in za trenutek ji je zastala sapa, ko je videla, kako so se uprle vanjo očetove oči, široko odprte, brez bleska, otopele, kakor jih ni prej bila videla.

»Mati... je prišla?« je vprašal sedaj s hlastnim negotovim glasom, »je prišel naš otrok, naša Hanka?«

V tem pa mu je krčevito ihtela na sreu, katero ji je bilo ohranilo še vso očetovsko ljubezen.

Njegove roke so jo bile pritiskale tesneje in tesneje k sebi; vroče, pekoče solze so močile njeno čelo. »Moj ljubi otrok... moj edini... zadnji!« je mrmral pri sebi zopet in zopet z napolzadušenim glasom.

Starica je bila obstala napol med vrati. Enkrat si je obrisala tudi ona preko ovlaženih oči; toda hitro je zadušila svojo ginjenost in vrgla med moža in otroka rezke besede: »Ne bi stokal kakor stara baba, oče, ako bi dekle videl! Nemka je postala... na znotraj in na zunaj!«

Župan ni takoj odgovoril, izpustil pa tudi ni Hanka iz rok. Neveren smehljaj mu je obkrožil ustnice. »Najin otrok? Ne verjamem!« je slednjič odločno odgovoril. »Res da se ne nosi...« njegova levica je presojevala zdrsnila preko mehkih Hankinih las in preko njene obleke, »po šegi naših žen; toda kriv je gotovo Martin. Kajne, otrok, tvoj fant je hotel tako?«

»Nimam nobenega fanta več, oče! Med...« ime ji ni hotelo priti preko tresočih se ustnic, »njim in menoj je vse končano!«

»Kako? Kaj praviš? Da... Kaj se je zgodilo?« je zaklical oče začudeno. Tudi mati je jeknila zavzeto in nehote stopila korak bližje.

»Hotel ni,« je dejala mlada deklica in obrisala solze, »da bi šla k vam, iz same prevzetnosti, oče! Tako... Tako je prišlo, da sva se razšla.«

»Slišiš, mati, slišiš?« je zaklical stari župan in zadovoljno zakimal z glavo. Očitno je njega in njegovo ženo prijetno dirnila nepričakovana novica. »Ako bi ne bil otrok v sreu ostal najin, ne bi bila nikdar in nikoli pustila svojega fanta... Dobra hči si, Hanka in mislim, da ti ni treba žalovati za prevzetnežem.«

»Saj ne žalujem, oče,« se je glasil kljubovalen, trd odgovor, četudi so se ji pri tem tresle ustnice. Glasno pokanje z bičem je naznanjalo Matevžev prihod.

»Pomagaj svoje stvari znositi v hišo!« je ukazala Ljuboška kratko.

3.

Ure prvega dneva so minevale Hanka kakor v sanjah. Neprestano se je morala boriti proti materini neprijaznosti, ki je grajala vse, kar je na hčeri videla, kar je rekla ali storila. Stari, slepi oče nasprotno je bil ves nežen. Svojega tako dolgo pogrešanega najmlajšega otroka kar ni hotel pustiti proč od sebe. Občutil je poseben užitek, ako je sem in tja pogladil njene lase, gladke in mehke kakor svila. Obenem z materjo je bila Hanka zaposlena s tem, da je pulila perje, brezmiselno delo, pri čemer se je Hanka čim dalje bolj pollašalo težko, mračno razpoloženje. (Dalje.)

vanjem glasovirja in pokazal, da sta kljub sivim lasem volja in glas še mladeniška. Bog ga živi. — Razšli smo se dobre volje v zavesti, da bo ta sestanek rodil obilo uspeha in enake sestanke po vseh dekanijah toplo priporočamo. Zavedajte se tovariši, da smemo pričakovati boljših časov le, ako bomo dobro poučeni in do zadnjega v svoji organizaciji. V slogi je moč. Na delo za naše ideale!

Društvo organistov v Celju. Na vprašalne pole, katere je društvo razposlalo svojim članom, je večina že odgovorila, le nekateri še tega niso storili. Iz teh vrnjenih pol je razvidno, da je večina organistov nezavarovanih in da tudi »Pravice« ne berejo. Društvo bo skupen seznam teh nezavarovanih poslalo »Pokojninskemu zavodu v Ljubljani, da se jih zavaruje. Nekateri pa še celo ne vedo za naslov Pok. zavoda, takomalo se brigajo za svojo bodočnost. Ja, tovariši! Zganite se tudi sami! Izobrazujte se in čitajte več. Večina ne bere »Pravice« in tako ne izve, kaj bi bilo njemu v prid. Samo tarnanje in pritožbe nič ne pomagajo. Tovariši! Agitirajte za »Pravico«, da jo bo vsak vaš tovariš gotovo naročil in tudi čital.

Mednarodna zveza.

Tretji kongres mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij se vrši 17., 18 in 19. septembra t. l. v Luzernu v Švici. Na kongres je povabljen tudi zastopstvo naše J. S. Z., katere je včlanjena v zvezi. Do 5. avgusta mora poslati J. S. Z. zelo obširno poročilo o celem našem gibanju in razvoju od 1. 1922. do danes, o splošnem položaju delavstva, o mednarodnih dogovorih, ki se tičejo delavstva in so jih države ratificirale, ter kako se isti izvajajo v naši državi. O poteku in sklepih bomo poročali.

Nemčija. Organizacija kršč. kovinarjev je štela 1. 1924.: 531.674 moških, 33.090 ženskih, 73.332 mladostnih. Skupaj 638.096 članov. Nastavljenih tajnikov in uradnikov je imela to leto zveza 876.

Delavska zveza.

Vič. Na zadnji dopis v »Slovencu« iz Viča je »Sl. narod« priobčil med dnevnimi novicami dopis »Iz Viča«, v katerem se zaletava v predsednika O. D. Z., ker je sprožil vprašanje občinske ubožnice. Dopisnika jezi menda samo to, ker se ne bo mogel okinčati s pavovim perjem, nadalje poje slavo županu in šolskemu vodju, ker sta prekoračila proti volji ogromne večine občanov svoj delokrog s tem, da sta pustila izobesiti na občinskih poslopih zastave ob priliki školske veselice. Trditev dopisnika, da samo nekateri fanatiki ne ločijo sokolstva od politike, je pa naravnost neumna; sokolska organizacija je bila, je in bo za nas vedno navadna strankarska kot so vse druge. Nadalje blebeče nekaj o vodstvu kluba SLS. Dopisniku povemo, če še ne ve, da smo mi še vedno pristaši SLS in naj ga nikar ne skrbi, da bi morda tudi mi prifrčali v liberalni tabor. Tudi mi pribijemo, da se je do sedaj samo klub SLS, ki je vprašanje ubožnice spravljal tudi svoječasno na dnevni red, interesiral za to in se bo tudi naprej, da ga pa v tem oziru nista podpirala ne liberalni in tudi ne delavski klub, ki bi se moral posebno toplo zavzeti za to vprašanje. Občani vemo tudi, da dobiva občina najmanj 75 odst. vseh dohodkov od delavskih žuljev, da pa ta občina do danes še ni zmožna preskrbeti občinskim revežem 2 do 3 sobe, kjer bi imeli občinski reveži vsaj skromno stanovanje. Tega ne bo izpodbil niti predlog odbora, da naj se stopi v stik z neko zadrugo glede zidanja ubožnice. Če se name-rava res zidati, naj občinski odbor najame nekaj posojila, ter naj zida, nikar pa nam občanom metati s takimi predlogi peska v oči. »Socialistu« pa priporočamo, da prihodnjič o javnih občinskih seja poroča res objek-

tivno, ne pa da zavija, ter ravno ti-stega ne poroča, kar je najbolj važno. Poročal naj bi svojim pristašem tudi to, da je delavski klub glasoval za brezobrestno posojilo Sokolu!

Zagorje ob Savi. Za bližajoče se občinske volitve je opaziti živahno zanimanje. Demokrati brusijo pete in jezike, da si ohranijo naklonjenost volivcev. Ker so pa pri delavstvu Žerjav in njegovi gardisti iz Trbovelj strašno priljubljeni, ni za enkrat nobene nevarnosti, da bi prevzela naša bojovita »akciona« upravo občine v roke. — Smešno se trudijo narodni socialjenci, da bi ohranili svoje postojanke. Vendar morajo priznati, da bo imel po volitvah njihov klub v občini le tri sedeže. Peščica razrednih internacijonalcev nastopa ločeno. Njihovo ujedinjenje je postalo fraza. Socijalistično partijo bo peljal v boj Čobal. Preizkušen v nevarnostih upa na uspeh, ker čaka na oporo leve struje. Ta pa odkrito misli, da bo tudi odnesla zmago. Prvi kot drugi bodo imeli, sodeč po razpoloženju v revirjih, malenkostno število glasov. Prvič smo doživeli v naši dolini, da se je v kopici teh list pojavila lista delovnih, neustrašenih, krščanskih ljudi. »Delavska zveza« stopa pred volivce brez volivnih oklicev, brez lepakov, brez laži in zahrbtnosti. Njeno načelo je, v znamenju pošterjaja za dobrobit delovnih stanov! Na čelu liste so možje, katerim bomo lahko brez skrbi zaupali občinsko upravo. Vse kar pošteno misli, bo združilo svoje glasove na listi, katere nosilec je tovariš Prosenec, ki pozna težnje proletarca in bajtarjberača! Nevarnost orjunaške nadvlade bo za vedno odstranjena. Delajmo za zmago delavske liste!

Kisove pri Zagorju. V našem kotu je tudi oživelo. Občinske volitve bodo. To pa dela našemu županu sive lase. Ata Cencilj, so obsedeli med dvema stoloma. Radi bi si pomagali, radi zatajili tudi orjunaški program, samo, da bi prišli zopet na plano, pa je prepozno. Delavci ne bodo več volili za župana moža, ki je postal »mali« in se je poklonil Žerjavu. Pravijo, da je Cenciljnu za vedno odzvonilo, četudi je naša podružnica brez zvonov. Smilijo se nam ata. Žalostno gledajo v novo občinsko hišo, kjer bodo vladali novi ljudje.

Prevara kot plačilo.

Nehvaležnost je plačilo sveta, pravi pregovor, ki se uresničuje v toliki meri, kadar se gre za moralne in socialne dolžnosti z ozirom na onemoglega izčrpanega delavca, kot to zahteva človekovo dostojanstvo in pošteno žuljevo zasluženo.

Franc Šeruga v Žerovincih je nad 50 let služil kot viničar grofu De Avernas (Nemcu), kateri ima v Žerovincih ogromno posestvo. Tov. Šeruga je bil oče velike družine, ter je dal v vojake 6 sinov. Svetovna vojna mu jih je nekaj vzela, druge pa so povojne razmere pognale po svetu kot rokodelce itd. Najmlajši služi sedaj vojaški rok. Umrla mu je žena ter je tako ostal v 65. letu osamljen, zapuščen. Začela se je proti njemu pravcata gonja. Ker ni imel več toliko delavnih moči (otrok, žene) kot prej, se je pritiskalo nanj, da mora viničarsko službo zapustiti in iti! Mož, zavedajoč se svojega celoživljenjskega zvestega službovanja, se ni dal zlepa ukloniti ter je zahteval, naj se mu nakaže primerna pokojnina. Ker je naletel na gluha ušesa, se je imenovan obrnil s prošnjami na oblasti in sicer z eno teh dne 24. avg. 1923 na tedanjo deželno vladu, socialni oddelek v Ljubljani. Uspeh je bil, da je bil Šeruga in oskrbnik De Avernasovega posestva zaslišan ob uradnem dnevu pri okrajni sodnji v Ormožu. Tam je prizadeti podpisal lastnoročno tri listine, brez da bi se mu prebralo vsebino. Prišedši domov, ga je takoj tam stanujoči oskrbnik poklical k sebi v pričujočnosti dveh

prič, prečital pogodbo, ki se je glasila, da bo dobival (Šeruga) do smrti mesečno tisoč kron. En izvod te pogodbe je dobil Šeruga v roke. Tako je dobival pokojnino v navedenem znesku od 1. dec. 1923 do 1. nov. 1924, vsak mesec redno, kar je razvidno iz lastnoročno pisanih oskrbnikovih potrdil v knjižici, ki jo hrani tov. Šeruga. Tekom tega časa pa je pozval oskrbnik imenovanega viničarja, naj mu odda tisto pogodbo, češ, da bo pri njem bolje shranjena. Starec, nič hudega sluteč, je ubogal in naenkrat se mu je pokojnina ustavila. Pritoževal se je na vse strani. V obupu se je obrnil na svojo strokovno zvezo viničarjev, katere je celo zadevo oddala Jugoslovanski strokovni zvezi v Ljubljani, da naj po svojem zastopniku mogoče najde pri pokrajinski upravi, socialni oddelek, tisto, od tov. Šeruga v Ormožu pri sodišču podpisano pogodbo in naj ugotovi, kako se glasi. To se je zgodilo in naznanilo Jug. strok. zvezi, da so bili tozadevni akti odposlani Inšpekciji dela v Maribor. Na intervencijo glav. tajništva JSZ, je Inšpekcija dela v Mariboru odgovorila z dopisom, ki se glasi v tretjem odstavku: Br. 5915/6. Sreski poglavar Ptuj. Dne 19. V. 1925. »Glasom tuuradnih spisov, je bil dne 29. XI. 1923 (dan domnevne pogodbe) Šeruga in zastopnik De Avernas-ovega posestva zaslišan na uradnem dnevu v Ormožu, ter je pri tej priliki Šeruga z lastnoročnim podpisom vzel na znanje, da nima zakonite pravice na starostne oskrbe po posestniku De Avernas, pač pa, da sprejme ponujeno mu preskrbo (prehranje in stanovanje) kot paznik enega para volov. O mesečni denarni podpori ni bilo govora.« Sreski poglavar ..... podpis .....

Tukaj se zdaj zreali cela plat. Zato vprašamo:

1. Zakaj se na uradnem dnevu 22. nov. 1923 pri sodnji v Ormožu ni prečitala stranki vsebina akta, od katere se je zahtevalo, naj podpiše.

2. Ker je bil zaslišan tudi oskrbnik posestva, De Avernas isti dan zaradi tega na sodnji (po izpovedbi ne skupno s prizadetim), zakaj je potem oskrbnik sam pisal pogodbo pozneje na domu ter v njej naglasil dosmrtno pravico do pokojnine tisoč kron mesečno?

3. Zakaj je izvabil oskrbnik De Avernas omenjeno pogodbo od Šeruge?

4. Zakaj je potem dobival Šeruga tekem enega leta vsak mesec redno navedeni znesek pokojnine, če ni bilo govora od denarne podpore, ter dočim tov. Šeruga niti en dan ni pazil volov.

5. Najbolj pretresljivo in gorostasno je to, da se mora nad 60 let star človek, delavec, ki je zakopal vse svoje moči in življenje v grofovsko zemljo, z lastnoročnim podpisom odpovedati pravici do starostne oskrbe, katero je po vsej pravici zaslužil. Odpovedati se mora torej svojemu nadaljnemu življenju, ker ni zmožen več služiti namenom gosposkega kapitalizma, tako sam sebi podpisati ob-sodbo smrti v bedi in zapuščenosti. Tovariši! Viničarji, delavci! Ali vas ta dogodek nič ne pretrese? Naj gremo tako naprej? Še porečeš, da ti ni treba organizacije? Čeprav morda stojiš sedaj malo na boljšem, ker razpolagaš z več družinskimi delavnimi močmi. Veš, kako dolgo jih boš imel in kaj bo nazadnje s teboj samim? Čas hiti ter nas ne sme prehiteti. Organizirajmo se, da vsi skupno z ostalim delavstvom prisilimo kapitalizem do spoznanja, da je treba človeka na starost preskrbeti, pa ne s prevaro, kot ta slučaj, ampak da bo lahko mirno in pošteno preživel zadnje ure oni, kateri se je ves čas svojega življenja od zore do mraka pehal, zraven pa bil zapostavljen, strgan in lačen — delavec, viničar.

Zadeva še ni končana. Jugoslovanska strokovna zveza hoče zadevo preiskati do dna.

Beleške.

»Narodni dnevnik« je poročal prejšnji teden, da je finančni minister omilil davek na zaslužek ročnih delavcev pod pritiskom javnega mnenja. S to ugotovitvijo je priznal »N. D.« zasluge naše »Pravice« in tudi »Slovenca«, ker sta ta dva lista z vso močjo podpirala borbo dr. Gosarja in Jugoslovanskega kluba proti krivičnemu delavskemu davku.

Delavci — delavke, davkoplavci, izprašajte vest soc. demokratom, komunistom, narodnim socialistom in demokratom pri vsaki priliki, ko se bodo pritoževali čez delavski davek, zakaj niso v času odločilnega boja dr. Gosarja in naših poslancev za odpravo krivičnega davka podpirali ta boj s svojim časopisjem in tako manifestirali zahteve vsega delavstva, kakor je to vršila »Pravica« in naše organizacije z resolucijami. Vse pošteno delavstvo mora maščevati greh naših nasprotnikov nad delavstvom in studom pustiti take razne socialistične organizacije in njih časopise, ki hlapčuje kapitalistom. Na delo za »Pravico« in naše organizacije!

Dopisi.

Tržič. Kriza v čevljarstvu in usnjarski industriji postaja vedno bolj občutna. Grozi velika brezposelnost. Polovica čevljarstev mojstrov, ki so navezani na eksport, nima nič dela. V tovarnah pa se delo omejuje. Tržiču huda prede, ako se kmalu položaj ne izboljša. Čevljarstva in gospodarska zadruga v Tržiču je sklenila na občnem zboru, da likvidira radi nesoglasja med člani. Likvidacijski odbor je odpustil pet delavcev. Ostale delavce pa še čaka ista usoda. — V nedeljo 12. t. m. je imel novo sv. mašo naš rojak p. Filip Mali iz cistercijanskega reda, sin tukajšnjega delovodje v usnjarski tovarni K. B. Mally. Novomašnik pa ni pozabil, da je izšel iz delavskega stanu. Čestitamo! — Tudi v predilnici čuti delavstvo splošno gospodarsko krizo, ker pri zelo napor-nem delu ne zasluži toliko, kakor svoj čas, zlasti v tkalnici.

Vprašanje nar. poslanca Franjo Žebota na g. ministra saobračaja v zadevi razvrstavanja nadkretničarjev in rukovaoce bloksignala. — Gospod minister! Dne 9. t. m. Vam je deputacija železničarjev vseh organizacij predložila naslednjo spomenico: »Prema uredbi o razvrstavanju državnog saobračajnog osoblja se razvrstavaju vodje manevre kao zvaničnike I. kategorije, medjutim se je razvrstalo nadkretničare i rukovaoce bloksignala le u II. kategoriju zvaničnikov kao skretničare. Jer imaju nadkretničari te rukovaoce bloksignala još većju odgovornost kao vodje manevre, smo povodom zadnje intervencije kot g. generalnog direktora ispitali i ovu tačku, te je g. generalni direktor se složio sa mišljenjem predstavnika prizadetog osoblja, da imaju nadkretničari i rukovaoce bloksignala pravo na I. kategoriju zvaničnika, u koju se jih može unaprediti povodom rednog unajenja. Isto važi i za desetare. Za lampiste predlažemo zasebnu predstavku. Jer traži direkcija u Ljubljani pismenu naredjenje generalne direkcije, molimo, da se ovo naredjenje odmah uputi, to je direkciji te sprovede ovo unapredjenje sa 1. julom 1925. god.« — Z ozirom na navedeno spomenico dovoljujem se Vas, g. minister, vprašati: Ste li pripravljeni ukreniti, da se predmetna naredba takoj izda z veljavnostjo od 1. julija 1925. god. Prosim za pismeni odgovor. Beograd, 20. julija 1925. Z izrazom spoštovanja Franjo Žebot, narodni poslanec.

Zahtevajte »PRAVICO« po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih.

! Član, ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago, naj si ogleda zalogo v Konzumu, Kongresni trg 2 !

Po občnem zboru »Krekove mladine«.

Nedeljski občni zbor »Krekove mladine«, ki se je izvršil v najlepšem redu v dvorani »Rokodelskega doma«, je nekako določil delavski izobraževalni organizaciji temelje in cilje. To najbolj dokazujejo referati, o nalogah K. M., o Krekovi socialni šoli, ki se otvori že s 1. oktobrom, o K. M. in strokovni organizaciji in o delavskem tisku. Tudi referati, in to celo štirje, so sicer na občnih zborih neobičajni, a so bili letos, ko še stojimo pod vtisom I. delavskega kongresa kršč. socialistov, nujno potrebni. Načelstvo K. M., ki se je bilo odločilo zanje, je ravvalo popolnoma prav.

Jože Gostinčar je v jasnih obrisih določil naloge delavske mladinske organizacije: tisto krščanstvo v zasebnem in javnem delovanju vsakega posameznika ter specialna delavska izobrazba najširših plasti delovnega ljudstva, ki naj ga usposobi za težke vsakdanje naloge in borbe v javnem življenju.

Mesto po parlamentarnem delu nujno zadržanega tov. dr. A. Gosarja je predaval o Krekovi socialni šoli tov. dr. Josip Puntar. Ta naj z analizo preteklosti nudi razumevanje pojavov sedanosti, in tako bo mogoče ustvariti jasne smernice bodočemu delovanju tako organizaciji kakor tudi področjem.

Smisel tov. Gajšekovega referata je bil, da bo K. M. na delu delavskih organizacij ostala suha veja, ako ne bodo njeni člani aktivno delovali v delavskih strokovnih, političnih, gospodarskih in drugih organizacijah.

France Žužek je pokazal, kako se drugi sloji v daljni in bližnji preteklosti bili prisiljeni, zainteresirati sebe in javnost za svoj slab položaj po časopisju, kar danes nujno potrebuje tudi delavstvo. Zato je neodvisen delavski tisk predpogoj vsakega uspeha. K. M. mora napeti vse sile za razširjenje kršč. soc. delavskega tiska.

Razveseljivo je bilo, da se je ob odborovih poročilih to pot razvnela živahnejša debata, ki naj bi se drugo leto kar največ mogoče še stopnjevala. Vanjo so posegali tov. Peterlin, Rutar, Arnšek, abiturient Lampret, kanonik Stroj, Kerdin, Burkelje, Gajšek in Žužek.

Od lanskega leta je bilo ustanovljenih 5 novih podružnic, 4 se ustanove v najkrajšem času.

Zbor je v prisrčnem pismu pozdravil prevzvišeni knezoškof dr. A. B. Gligič, ljubljanska in mariborska »Prosvetna zveza«, oddaljenejšje podružnice, ki niso mogle poslati svojih delegatov in več tovarišev. Odbor, ki se je sestavil v sporazumu s prisotnimi, je večinoma sestavljen tako kakor bivši.

Vtis na tem občnem zboru je bil sledeči: do sedaj je Krekova Mladina še nekam lavirala, ker ni mogla brez jasnih smernic udaroma na plan. Svoj program in temelj pa si je po I. kongresu kršč. socialistov izoblikovala. In njena mirna samozavest, brez katere ni in ne more biti potrebnega poleta v delovanju. Sedaj pa se začne široko načelno in podrobno delovanje. Zato pa je predpogoj: velik, velik kos vztrajnosti. Upajmo, da Krekovecem te ne bo manjkalo.

Socialni vestnik.

Na Angleškem brezposelnost pomena. Po statističnih podatkih ministrstva za javna dela je bilo 13. julija t. l. na Angleškem 1.248.500 brezposelnih delavcev t. j. 51.850 manj kakor prejšnji teden, toda 222.507 še vedno več kot lani.

»Prerod« s prilogo »Zdravje«. Izšla je 8. številka tega obče priljubljene lista s sledečo vsebino: Nova gospodarska pota. — Rafael Grobljar. Bistri vodici v čast. — Martin Avšič. Mrtve številke kričijo. — é -. Listek:

Na pragu nove dobe. — Udeleženeec. Naš pokret. — Dopisi. — Drobiž. — Listnica uredništva in upravištva. Alkohol in jetika. — Dr. Neubauer. Boj proti tifusu. — Dr. Božidar Kusel. O srbečici. — Dr. J. Demšar. O malariji. — Med. A. Lukman. Nekaj o griži. Iz higienskih in socialno-higienskih ustanov v Sloveniji. Križem po Sloveniji. Drobiž. Listnica uredništva. — List prav toplo poročamo. Prinaša v zadnjem času tudi prav zanimive članke o ohranjanju brezalkoholnih pijač v sodih, kar bo gotovo zanimalo tudi naše vinogradnike in gostilničarje. Boj za treznost, kakor se sedaj vrši, moramo vsi brez izjeme le toplo pozdraviti, ker ne stavlja nobenih prenapetih zahtev, temveč stremi za umno brezalkoholno uporabo grozdja in sadja. Vsakdo, tudi nasprotnik vsakega treznostnega gibanja, bo list z zanimanjem prečital. List se naroča pri upravi »Preroda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10 in stane samo 25 Din na leto.

Tedenske vesti.

2. avgust 1925. Na dan četrtega mladinskega zбора Krekove mladine je poteklo štiri leta, odkar je bil razglašen zakon o zaščiti države, znan pod imenom »obznana«. Ta zakon je vladajoča buržuazija izrabila v celoti proti delovnemu ljudstvu. Na podlagi njega je bilo razpuščenih nebroj delavskih, političnih, strokovnih, kulturnih in gospodarskih organizacij, katerih premoženje je pobasal državni fiskus. Na tisoče delavcev je romalo v ječe, delavski zaupniki so bili preganjani neusmiljeno in še letos ječe tisoči članov delovnega ljudstva pod bičem tega zakona. In vendar se je jasno pokazalo, da dero državo kapitalisti, delovno ljudstvo pa jo ohranjuje. Naša dolžnost je, da ne mirujemo prej, dokler ta krivični zakon ne pade in dokler vlada ljudstvu ne dovoli popolne delovne svobode.

Pašičevo zdravje. Zdravniki so izdali 4. t. m. komunikate o Pašičevem zdravju, ki se glasí: Pri današnjem pregledu g. Pašiča in pri študiranju rezultata raznih analiz, izvršenih v preteklem tednu, smo ugotovili, da je prenehalo vnetje žolčnega sistema radi kamna. Temperatura je normalna, puls krepak in ritmičen. Zlatenica je izginila na obrazu, pravtako tudi na sluznicah. Telesni občutek je dober, subjektivno razpoloženje bolnika izvrstno. Apetit dober.

Za ravnatelja okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je bil dne 28. julija izvoljen dr. Bohinc. Bivši ravnatelj g. Koemur svoječasno pod PP režimom prestavljen v Zagreb, ni dobil pri volitvi nobenega glasu. G. Likar, čeprav tudi pristaš soc. demokratov, je dobil 6 glasov, g. dr. Bohinc pa 9. Vsled delavske razcepjenosti bo vladal v Okrožnem uradu izrazit pristaš demokratske stranke. G. dr. Bohinc naj se zaveda, da je Okrožni urad socialna institucija, da ga bo vzdrževalo delavstvo s svojimi prispevki. Mi bomo novega ravnatelja sodili po njegovih delih.

Trgovina z dekleti. Policija v Zagrebu je odkrila, da se nahaja v mestu centrala trgovcev z dekleti. Niti te umazane trgovine so segale baje tudi v Ljubljano. Zadnje čase je izginilo več deklet raznih mest naše države. Aretiranih je mnogo oseb, med temi več elegantnih dam.

Nesreča. Na postajališču v Birčni vasi na Dolenjskem je železničar Josip Peček hotel preskočiti na drugi vlak, ki se je križal z njegovim. Pri tem je možu spodrsnilo, tako, da je padel pod nasprotni vlak, ki se je premikal. Kolesa so nesrečnežu odtrgala obe nogi. Moža so prepeljali nevarno poškodovanega v ljubljansko bolnico.

Štirje delavci v ognjeni peči. V Reinsbergu so padli 4 opekariji v razbeljeno peč. Dva sta vsled zadobljenih opeklin takoj umrli, ostala se še borita s smrtjo.

Nova železniška postaja. Zadnje nedelje je bila slovesno otvorjena nova železniška postaja na gorenjski progi Ljubljana—Jesenice in sicer postaja Medno med Vižmarji in Medvodami.

Krekova koč na Ratitoveu. V nedeljo, dne 9. t. m. se otvori na Ratitoveu, ki je bil svoj čas zahajališče dr. Kreka, Krekova koč. Kdor le more, naj se ta dan poda na kraj, kjer je naš Krek snoval in brusil načrte za svoje socialno delo med slovenskim narodom. S Krekovo koč bo otvoren dom, kjer se bomo v bodoče shajali tudi mi in osnovali načrte, kako nadaljevati njegovo delo. V nedeljo vsi na Ratitovec.

Krekova mladina.

Službeno poročilo o poteku obč. zbora K. M. priobčimo prihodnjič, ker se nam je nabralo preveč drugega gradiva.

Vsem podružnicam sporočamo, da prejmejo natančno poročilo o poteku IV. Delavskega mladinskega zbora Krekove mladine. Referate bo centrala pustila še posebej pomnožiti. Podrobno poročilo o zboru priobčimo v prihodnji številki.

I. seja novoizvoljenega načelstva Krekove mladine se vrši v ponedeljek 10. t. m. v društvenih prostorih z dnevnim redom: 1. Konstituiranje odbora. 2. Slučajnosti.

Krekova mladina Zalag-Zg. Kašelj priredi v nedeljo dne 9. t. m. pop. vrtno veselico na vrtu gostilničarja g. I. Dimnika v Zalogu. Pri prireditvi igra delavska godba iz D. M. Polja. Na sporedu je srečolov, šaljiva pošta, turška kavarna in ribolov. Za okrepčilo je dobro preskrbljeno. Vstopnina 3 Din. Ker je čisti dobiček namenjen društvenim potrebam, vabi k obilni udeležbi — odbor.

Razno.

Delavska požrtvovalnost. Za tisk. sklad je daroval Viktor Flisek iz Zagorja 20 Din. Posnemajmo!

Skupina kleparjev v Ljubljani je poslala naknadno za I. kongres kršč. soc. 16 Din.

Zadnjič smo pomotoma poročali, da je poslala Delavska zveza Zdobrova za kongres 73.50 Din. Ta znesek je poslala Delavska zveza Dobrunje. Organizacije, ki še niso vrnila nabiranih pol, naj to čimprej store.

Naše reparacije. Iz naslova reparacij je prejela naša država v prvi polovici l. 1925 na podlagi Dawesovega načrta od Nemčije v blagu 15 milijonov 844.488 zlatih mark in od Bolgarije 215.575 dolarjev v gotovini in poleg tega še 23.571 ton premoga, nadalje 1.96 milijonov zlatih frankov in znatno množino koruze, od Ogrske pa do konca meseca maja t. l. 103.090 ton premoga. To bo že nekje nekaj zalogo.

Tiskarne v naši državi. Po statistiki je v celi naši državi 365 tiskarn. Od teh je v Sloveniji in Hrvaški 127, v Vojvodini 85, v Srbiji in Črnigori 72, v Bosni in Hercegovini 23, v Dalmaciji 22.

Kralj palčkov. V Manili na Filipinih je umrl te dni znani »kralj palčkov« Diki-Diki, star 49 let. Bil je 74 cm visok in je tehtal 13 kg. Zapušča vdovo »kraljico palčkov«, ki je 60 cm visoka in tehta 11 kg.

Radi trehuhov. Trehuh preprostih ljudi malo rabi. Za želodec mogočnjakov je pa marsičesa treba. Na angleškem dvoru imajo gl. kuharja, ki ima enako plačo kot armadni general ali admiral. Pripelje se s kočijo ob 11. uri dop. v dvorsko kuhinjo, da ukaže za obed in se ob 1. odpelje. Ob 6. pride zopet, da poveljuje, kako naj nosijo na kraljevsko mizo večerjo. Za to svojo »težko« službo dobiva letno 50.000 frankov.

Čitajte »Pravico«!

Za kratek čas.

V šoli. V neki šoli so učenci čitali zgodbe sv. pisma starega zakona. Na vrsti je bilo ravno ustvarjenje Eve. — Spodaj na listu je stalo zapisano: »Človeku ni dobro samemu biti; naredimo mu pomočnico, njemu podobno.« — Deček hitro obrne stran in čita naprej: »300 komolcev naj bo dolga, 50 široka in 30 visoka.« Deček je namreč obrnil več listov skupaj in nadaljeval zgodbo o Noetovi barki.

Pomagam. Oče (kliče v sobo skozi okno): »Pepček, kaj delaš?« Pepček: »Nič!« Oče: »In ti, Jurček?« Jurček: »Jaz pa Pepčku pomagam.«

Več življenja! Martin zavpije v gledališču: »Tale naj predstavlja umirajočega! Saj ga ne zna. Več življenja, več življenja!«

Pogovor. A.: Pomisli, mladi Z. je poročil staro nadsvetnikovo vdovo. Kaj rečeš na to? — B.: »Dečko je praktičen in začne takoj z zlato poroko.«

Otroško. Pepček (je gledal z očetom vojake, ko so se vežbali): »Kaj ne, ata, vojaki se zato uče stati na eni nogi, da ne pridejo v zadrego, ako jim v vojski eno nogo odstrele!«

Zmota. Dva meščana sta se vedno prepirala in se po časopisih napadala. Slednjič je zapisal prvi na vrata drugega z velikimi črkami: »Tepec!« — Ko sta se kmalu nato srečala, je rekel drugi: »Obiskati si me hotel, in ker me ni bilo doma, si se podpisal na moja vrata. Hvala lepa!«

Pijanee stopa po tramvajskem tiru. Za njim pripelje tramvaj in voznik ga z močnim zvonenjem opominja, da se umakne. On pa se obrne in reče: S posebnim ozirom na to, da sem danes malo več pil kot navadno, vas prosim, da vozite prav počasi za menoj.

Razlog za popust. Zdravnik: Vi zahtevate popust za zdravljenje vašega sina. Pa saj sem vendar zelo malo računal. — Mati: Že. Pa, gospod zdravnik, vi pozabljate, da je radi boleznij mojega sina obolela vsa šola. In vi ste zdravili brez razlike vse. Zato mislim, da sem za svoje dete zaslužila popust.

Neobsojen in neokopan. Ječar: Slecite se, da se okopljete! — Jetnik: Da se okopljem? — Ječar: Kaj se čudite? Kdaj ste se poslednjič kopali? — Jetnik: Pa dragi gospod, kaj ne stoji v aktih, da sem sedaj prvič v zaporu?

Učitelj (razlaga tehnični napredek): Zadnjih dvajset let je zrakovplovstvo tako napredovalo, da lete aeroplani kot ptice. — Učencec: Že res! Samo da ne more aeroplan stati na veji na eni nogi in spat.

V šoli. Profesor: Imenujte mi ptico, ki živi v Afriki, ki ima velika krila, pa ne more leteti. — Dijak (po malem premišljevanju): Crknjen krogar.

Nesporazumljenje. Oče: Glej sinko, kaj more človek vse doseči: Ivan je prišel pred 10 leti v Ljubljano z enim parom podarjenih čevljev, sedaj ima dva milijona. — Sin: Pa kaj bo z dvema milijonoma podarjenih čevljev?

Učitelj (razlaga ulomke): Tebe, Anton, pridejo obiskat štirje tvoji sošolci. Moraš jim postreči. Imaš pa samo eno pomarančo. Kaj boš napravil? — Anton: Počakal bom, da spet odidejo in bom sam celo pojedel.

Listnica uredništva. Jesenice, Trbovlje, Društvo organistov, pride prihodnjič. Pišite krajše in pošljite dopise vsaj do ponedeljka. Širimo list, da bo ustregel vsem.

Somišljeniki posečajte gostilno Osrednje vinarske zadruge Kongresni trg 2 (Konzumska klet)